

3. 1. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Švarcsystém se trestá, i když nemá definici

Ani po posledních úpravách zákoníku práce není zcela jednoznačné, co je a co není takzvaný švarcsystém - tedy nahrazování zaměstnaneckého poměru najímáním lidí na živnostenský list.

Skóre: 0.78

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 03.01.2008

Nadpis: Švarcsystém se trestá, i když nemá definici

Strana: 23

Mutace: Podniky a trhy

Rubrika: moje firma

Autor: Eva Svobodová

Náklad: 58615

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 03.01.2008 05:37

Identifikace: DCHN20080103020036 cz

Klíčová slova: zákon (4x), zákoně (3x), soud (3x), deliktu (2x), přestupku (2x), soudu, zákona, občanského zákoníku, pracovněprávních, zákoníku, pracovní, pracovněprávního, pracovněprávním

NADTITULEK: NÁZOR ODBORNÍKA

Ani po posledních úpravách zákoníku práce není zcela jednoznačné, co je a co není takzvaný švarcsystém - tedy nahrazování zaměstnaneckého poměru najímáním lidí na živnostenský list.

Podnikatelé, kteří tak porušují zákon, mohou dostat až dvoumilionovou pokutu.

Úřad práce ji může udělit každému, kdo umožní fyzické osobě výkon nelegální práce. A tou je i případ, kdy někdo nevykonává práci pro jinou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy, nejde-li o manžela nebo dítě tohoto člověka.

Co je ovšem myšleno "jinou smlouvou", zákon nestanoví. Výklad, že budu-li mít uzavřenou jakoukoliv smlouvu podle obchodního či občanského zákoníku (například smlouvu o dílo) či smlouvu nepojmenovanou, automaticky neporuším zákon, by dozajista byl v rozporu s účelem zákona o zaměstnanosti.

Kontrola dodržování povinnosti vykonávat závislou práci v pracovněprávním vztahu spadá do působnosti orgánů inspekce práce. Zde však nenajdeme odpovídající skutkovou podstatu přestupku či správního deliktu, která by vystihovala použití švarcsystému.

Kam pro odpověď?

Možná trochu překvapivým pomocníkem podnikatelům může být finanční úřad. Ten má pravomoc v případech, že je vykonávána závislá práce v zastřeném pracovněprávním vztahu nebo jiná závislá činnost, předepsat objednateli prací daň ze závislé činnosti.

Leccos napoví i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Vymezení pojmu "závislá činnost" podle zákona o daních z příjmů nemůže být dle soudu redukováno jen na činnost vykonávanou podle příslušných pokynů, nýbrž se musí jednat o činnost skutečně závislou na osobě plátce.

Jde tedy o povahu vykonávané činnosti (typicky práce na jednom místě výhradně pro jednoho zaměstnavatele), její dlouhodobý charakter a to, zda neuzavřením pracovní smlouvy nebyla poškozena osoba, jež práci vykonává.

Naopak o závislou činnost zpravidla nejde, jedná-li se o specializovanou práci vykonávanou pouze krátkodobě či nesoustavně, jejíž výkon je podmíněn faktory do značné míry nezávislými na vůli zadavatele (například sezonní práce, činnosti závislé na počasí, práce podmíněné realizací jednorázově získané zakázky).

Od 1. ledna 2007 nahradila úpravu zákona o zaměstnanosti nová povinnost zakotvená v zákoníku práce, jež stanoví, že veškerou závislou práci lze vykonávat pouze v pracovněprávních vztazích. Těmi jsou pracovní poměr na základě pracovní smlouvy, vztahy založené na dohodě o provedení práce a dohody o pracovní činnosti.

Všeobíjající zákon

Co však je, a co už není závislá práce? Definice v zákoně je vskutku dosti široká a všeobíjající. Za závislou práci se považuje "osobní výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele" vykonávaný "ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, podle pokynů zaměstnavatele, jeho jménem, za peněžité plnění, v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost."

S trochou nadsázky lze říci, že najmete-li si živnostníka, aby vám vymaloval byt, mohl by i tento vztah spadat pod režim zákoníku práce. Malíř jistě bude postupovat podle vašich instrukcí, ve vašem bytě, v době, kterou si určíte, můžete si sjednat, že práci odvede výlučně sám, poskytnete mu barvy a pracovní náčiní a samozřejmě mu dáte odměnu.

Klíčovou otázkou je, zda k tomu, aby se už nejednalo o závislou práci, postačuje nesplnění jednoho z výše uvedených znaků, nebo několika. Osobně se kloním k názoru, že se nejedná o závislou práci, jestliže činnosti nesplňuje alespoň jeden znak z uvedené definice. Ale bude nutné, aby k výkladu pojmu vždy zaujal finální stanovisko soud.

Autorka je koncipientka ve Weinhold Legal

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)